כיתה ו' | תנ"ך | שיעור 5 מתוך 5 | 45 דק' | יהושע ו, טו-כ

# "ותפל החומה תחתיה": כיבוש יריחו

## 🎯 מטרות השיעור

- התלמידים יתארו את סדר היום השביעי סביב יריחו.
- התלמידים יזהו את תפקיד השופרות והתרועה ואת ההוראה על החרם.
- התלמידים יסכמו את היחידה: מה למדנו על מנהיגותו של יהושע?

## ❓ השאלה הגדולה של היחידה

**מה צריך מנהיג חדש כדי להצליח?**

בכל שיעור מוסיפים לטבלה על הלוח תכונה או כלי אחד של מנהיג, עם פסוק שמוכיח אותו.

## 🧪 פתיחה

שואלים: מה מפתיע בדרך שבה נכבשה יריחו, לעומת מלחמה "רגילה"? (אם התלמידים לא מכירים, המורה מתאר בקצרה את ששת הימים הראשונים, ו, ג-יד.)

## 📖 הסבר למורה

בששת הימים הראשונים העם מקיף את העיר פעם אחת ביום. ביום השביעי מקיפים "שבע פעמים" (ו, טו), ובפעם השביעית הכהנים תוקעים בשופרות ויהושע אומר "הריעו, כי נתן ה' לכם את העיר" (ו, טז). כשהעם שומע את קול השופר ומריע, "ותפל החומה תחתיה" (ו, כ).

יהושע מוסיף הוראה: העיר תהיה "חרם", כלומר אסור לקחת ממנה שלל; "כל כסף וזהב... קדש הוא לה'" (ו, יט). רחב ומשפחתה ניצלות, כמו שהבטיחו לה (ו, יז). בפרק ז נראה מה קורה כשמישהו מפר את איסור החרם (עכן); אפשר להזכיר כהמשך.

המספר שבע חוזר בפרק (שבעה ימים, שבע פעמים, שבעה שופרות בפסוקים ד-ו). קריאה ספרותית: החזרה מדגישה שהניצחון בא מקיום הוראה, לא מכוח צבאי. זה פירוש, כדאי לסמן אותו כך.

**זרמים:** ממלכתי: ספר יהושע נלמד בכיתה ו' (פרקים א-ו ועוד). חמ"ד: ספר יהושע נלמד כבר בכיתה ג', ואפשר להשתמש ביחידה כחזרה והעמקה, ולהוסיף פירוש רש"י מספריא.

## 📜 הפסוקים (מתוך מכון ממרא)

**יהושע ו, טו-כ**

**(טו)** וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַיַּשְׁכִּמוּ כַּעֲלוֹת הַשַּׁחַר, וַיָּסֹבּוּ אֶת-הָעִיר כַּמִּשְׁפָּט הַזֶּה, שֶׁבַע פְּעָמִים: רַק בַּיּוֹם הַהוּא, סָבְבוּ אֶת-הָעִיר שֶׁבַע פְּעָמִים.

**(טז)** וַיְהִי בַּפַּעַם הַשְּׁבִיעִית, תָּקְעוּ הַכֹּהֲנִים בַּשּׁוֹפָרוֹת; וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל-הָעָם הָרִיעוּ, כִּי-נָתַן יְהוָה לָכֶם אֶת-הָעִיר.

**(יז)** וְהָיְתָה הָעִיר חֵרֶם הִיא וְכָל-אֲשֶׁר-בָּהּ, לַיהוָה: רַק רָחָב הַזּוֹנָה תִּחְיֶה, הִיא וְכָל-אֲשֶׁר אִתָּהּ בַּבַּיִת--כִּי הֶחְבֵּאתָה, אֶת-הַמַּלְאָכִים אֲשֶׁר שָׁלָחְנוּ.

**(יח)** וְרַק-אַתֶּם שִׁמְרוּ מִן-הַחֵרֶם, פֶּן-תַּחֲרִימוּ וּלְקַחְתֶּם מִן-הַחֵרֶם; וְשַׂמְתֶּם אֶת-מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל, לְחֵרֶם, וַעֲכַרְתֶּם, אוֹתוֹ.

**(יט)** וְכֹל כֶּסֶף וְזָהָב, וּכְלֵי נְחֹשֶׁת וּבַרְזֶל--קֹדֶשׁ הוּא, לַיהוָה: אוֹצַר יְהוָה, יָבוֹא.

**(כ)** וַיָּרַע הָעָם, וַיִּתְקְעוּ בַּשֹּׁפָרוֹת; וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ הָעָם אֶת-קוֹל הַשּׁוֹפָר, וַיָּרִיעוּ הָעָם תְּרוּעָה גְּדוֹלָה, וַתִּפֹּל הַחוֹמָה תַּחְתֶּיהָ וַיַּעַל הָעָם הָעִירָה אִישׁ נֶגְדּוֹ, וַיִּלְכְּדוּ אֶת-הָעִיר.

## ⚖️ כתוב / מפרשים

בטור הימני מה שכתוב בפסוק במפורש. בטור השמאלי פירוש אפשרי, ובו כתוב של מי הפירוש. הפירוש הוא דרך אחת להבין, לא חלק מהפסוק.

| 📜 כתוב (מה הפסוק אומר במפורש) | 🔍 מפרשים (פירוש אפשרי, ושל מי) |
|---|---|
| **(ו, טו)** „ויסבו את העיר... שבע פעמים“ | *פירוש אפשרי, קריאה ספרותית:* החזרה על "שבע" יוצרת תחושה של טקס ולא של קרב. |
| **(ו, יז)** „רק רחב הזונה תחיה“ | ההבטחה מפרק ב מתקיימת. |
| **(ו, יט)** „קדש הוא לה'“ | *פירוש אפשרי:* העיר הראשונה בארץ "מוקדשת", ולא נועדה לשלל של אנשים. |

## 👩‍🏫 מהלך השיעור (45 דקות)

**חומרים:** תנ"ך או דף פסוקים, דף העבודה, טבלת המנהיגות מהשיעורים הקודמים

1. פתיחה: מה מפתיע בכיבוש יריחו? (5 דקות)
2. קריאה של ו, טו-כ ושרטוט "ציר זמן" של היום השביעי (12 דקות)
3. דף העבודה (12 דקות)
4. סיכום היחידה: משלימים את טבלת "מה צריך מנהיג חדש?" עם פסוק לכל שורה (11 דקות)
5. כרטיס יציאה (5 דקות)

### 💬 שאלות לדיון

**הבנה (מה כתוב?)**

1. כמה פעמים הקיפו את העיר ביום השביעי?
2. מה קרה כשהעם הריע?

**פרשנות (מה זה אומר?)**

1. למה, לדעתכם, הניצחון ביריחו בא דווקא בדרך הזאת?
2. מה הקשר בין ההבטחה לרחב (פרק ב) לבין פסוק יז?

**הערכה (מה דעתי?)**

1. איזו תכונה של יהושע הכי בולטת בעיניכם ביחידה? הביאו פסוק.

### 🏁 סיכום השיעור

חוזרים לשאלה הגדולה: "מה צריך מנהיג חדש כדי להצליח?" כל תלמיד כותב תשובה של שלוש שורות, עם פסוק אחד לפחות מהיחידה.

### 🎟️ כרטיס יציאה (2 דקות)

בסוף השיעור כל תלמיד כותב על פתק:

1. תארו במשפט אחד את היום השביעי ביריחו.
2. מה הייתה התכונה החשובה ביותר של יהושע, לדעתכם?

### 💡 הערות למורה

שאלות מוסריות על מלחמה וחרם עשויות לעלות בכיתה ו'. כדאי לענות בזהירות, לפי גישת בית הספר, ולציין שמפרשים רבים עסקו בשאלות האלה.

### 📝 בדף העבודה

ציר זמן של היום השביעי, שאלות הבנה, שאלה על החרם ו★ שאלת סיכום על היחידה. מחוון מלא בעמוד השני.

## מקורות

- יהושע פרק ו (מכון ממרא)

# מחוון: חומות יריחו

1. משכימים ומקיפים 1 · תוקעים בפעם השביעית 2 · העם מריע 3 · החומה נופלת 4.
2. ב. "הריעו, כי נתן ה' לכם את העיר"
3. "קדש הוא לה': אוצר ה' יבוא": לא לוקחים אותו לעצמם, הוא מוקדש לאוצר ה'.
4. רחב "וכל אשר אתה בבית", "כי החבאתה את המלאכים אשר שלחנו".
5. לדוגמה: אומץ ("חזק ואמץ", א); מנהיג שלומד תורה (א, ח); בונה זיכרון לדורות (האבנים, ד); עומד בהבטחות (רחב, ו, יז); מקשיב להוראות ה' (יריחו). לקבל כל שלוש עם הוכחה.